

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.02.1984, sp. zn. 6 Cz 6/84, ECLI:CZ:NS:1984:6.CZ.6.1984.1

Číslo: 33/1989

Právní věta: Po vyúčtování a vyplacení mzdy pracovníkovi nemůže být přeplatek mzdy posuzován jako nárok na vrácení zálohy na mzdy, ale jako nárok na vrácení přeplatku mzdy tento nárok je třeba posoudit z hlediska případného neoprávněného majetkového prospěchu pracovníka (§ 243 odst. 3 zák. práce).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.02.1984

Spisová značka: 6 Cz 6/84

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Mzda, Neoprávněný majetkový prospěch

Předpisy: 65/1965 Sb. § 121
§ 243

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 33

Po vyúčtování a vyplacení mzdy pracovníkovi nemůže být přeplatek mzdy posuzován jako nárok na vrácení zálohy na mzdy, ale jako nárok na vrácení přeplatku mzdy; tento nárok je třeba posoudit z hlediska případného neoprávněného majetkového prospěchu pracovníka (§ 243 odst. 3 zák. práce).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 29. 2. 1984, [6 Cz 6/84](#))

Žalující organizace v žalobě uvedla u ní pracovala v balírně v době od 5. 8. 1981 do 31. 8. 1981. Za toto období činila její výplata 1153,- Kčs a daň 190,- Kčs; záloha 300,- Kčs byla vyplacena dne 27. 8. 1981. Žalovaná požádala o výplatu mzdy 1. 9. 1981; vzhledem k tomu, že vyplacená záloha 300,- Kčs nebyla zúčtována přes výpočetní středisko, bylo žalované vyplaceno k doplatku mzdy 936,- Kčs. Žalovaná přes upomínky přeplatek na mzdě nevrátila.

Okresní soud v Ostravě rozsudkem žalobě vyhověl. Žalované uložil, aby organizaci zaplatila 300,- Kčs a nahradila jí náklady řízení ve výši 20,- Kčs. V odůvodnění rozsudku uvedl, že žalovaná přijala částku 300,- Kčs neoprávněně, neboť organizace ji nestačila zúčtovat do dne, kdy se žalovaná domáhala vyplacení mzdy. Proto došlo k tomu, že jí znovu organizace částku započítala do mzdy, aniž

poskytnutou zálohu z celkového nároku na mzdy odečetla. Soud prvního stupně dospěl proto k závěru, že tu organizace může srazit ze mzdy zálohu na mzdu, kterou je pracovník povinen vrátit, protože nebyly splněny podmínky pro přiznání této mzdy.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že tímto rozsudkem, který nabyl právní moci, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Neoprávněným majetkovým prospěchem ve smyslu ustanovení § 243 odst. 3 zák. práce jsou neprávem vyplacené částky na mzdách, když k jejich výplatě došlo zpravidla omylem mzdové účtárny nebo z neznalosti příslušného mzdového předpisu, tedy plněním bez právního důvodu. Tyto částky však může organizace po pracovníku požadovat jen tehdy, jestliže věděl nebo musel z okolností předpokládat, že jde o částky nesprávně určené omylem vyplacené. Pokud je pracovníkovi poskytnuta záloha na mzdu a ta pak není kryta další provedenou prací (např. v důsledku absencí, skončení pracovního poměru apod.), nemůže tu jít o dobrou víru pracovníka (§ 243 odst. 3 zák. práce), neboť pracovník si musel být vědom toho, že jde jen o zálohu, která teprve později bude vyúčtována (srov. č. 26/1975 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, str. 280).

Žalovaná pracovala u žalující organizace až do 31. 8. 1981; organizace měla ke dni skončení pracovního poměru se žalovanou vyúčtovat předtím vyplacenou zálohu. Pokud po tomto vyúčtování vznikl u žalované přeplatek, nejde již o vrácení zálohy, nýbrž o vrácení přeplatku mzdy, protože po výplatě zálohy došlo k vyúčtování mzdy a tím plnění v částce 300,- Kčs ztratilo povahou zálohy. Soud prvního stupně proto pochybil, pokud vycházel z toho, že organizace může srazit ze mzdy zálohu na mzdu nebo její složku, kterou je pracovník povinen vrátit, protože nebyly splněny podmínky pro její přiznání. 1)

Soud prvního stupně se měl zaměřit na zjištění o tom, zda žalovaná věděla nebo musela z okolností předpokládat, že jde o částky nesprávně určené nebo omylem vyplacené, a zda tedy převzala celkovou částku 1263,- Kčs, popřípadě 1250,- Kčs, v dobré víře (§ 243 odst. 3 zák.

Soud prvního stupně se v této souvislosti měl zabývat otázkou, s kterým pracovníkem žalující organizace žalovanou jednala při nástupu do zaměstnání o pracovních podmínkách, v jakém rozsahu byla seznámena s platnými mzdovými předpisy a jaká předpokládaná základní mzda včetně dalších složek mzdy jí byla předběžně přislíbena. Měl také objasnit, zda byla seznámena s výší hodinové mzdy za vykonanou práci a zda šlo o stejnou práci, která byla dohodnuta při sjednávání pracovního poměru na určitou dobu, nebo zda oproti původnímu ujednání došlo k jinému mzdovému zařazení. Dále měla být vyslechnuta účetní, která vyplácela žalované zálohu na mzdy, zda této příležitosti seznámila žalovanou se způsobem odměňování nebo s výší její měsíční mzdy, a o týchž skutečnostech měla být vyslechnuta i pokladní, která prováděla výplatu mzdy po skončení pracovního poměru

V projednávané věci proto soud prvního stupně porušil zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1, § 132 a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislostech s ustanovením § 120 odst. 2 2) a § 243 odst. 1 a 3 zák. práce.

Poznámky pod čarou:

1) Srov. nyní § 121 odst. 1 písm. b) zák. práce (ve znění čl. I bod 88 zákona č. 188/1988 Sb.).

2) ve znění před novelizací zákonem č. 188/1988 Sb.